

Nota autorilor

Dicționarul de Drepturile Omului, *o premieră* în literatura juridică din România, reprezintă o lucrare de bază pentru însușirea terminologiei, principiilor, dispozițiilor și mecanismelor Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, dar și cele ale altor instrumente similare europene sau internaționale prin dubla sa natură, *teoretică și practică*. Astfel, aspectele teoretice sunt completate de o referință extensivă la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, ceea ce permite atât teoreticienilor, cât și practicienilor dreptului să înțeleagă filosofia, evoluția și punerea în aplicare a Convenției.

Conceput și redactat de magistrați și diplomați juriști – practicieni cărora nu le lipsește exercițiul detașării teoretice – această lucrare poate reprezenta un **ghid de referință** pentru toți cei interesați de protecția europeană a drepturilor omului – studenți, profesori, profesioniști în domeniul dreptului, dar și justițiabili atrași de mirajul Curții Europene a Drepturilor Omului, considerată nu de puține ori drept singura cale „serioasă” pentru soluționarea unui litigiu.

În *opinia autorilor*, lumea (juridică) românească a depășit de mult etapa în care Curtea Europeană era ceva îndepărtat și greu accesibil, iar procedurile din fața Curții implicau o inițiere pe care prea puțini o aveau. Pe măsură ce generațiile de juriști și-au însușit – în facultate și în etapele ulterioare de formare profesională – noțiunile legate de sistemul convențional, s-a trecut într-o nouă etapă, caracterizată, îndrăznim să spunem, printr-un soi de exces în legătură cu utilizarea instrumentelor pe care le oferă sistemul european de protecție a drepturilor omului.

De aceea, această lucrare se dorește a fi un *demers inaugural* pentru o etapă matură, în care notorietatea și încrederea de care se bucură sistemului european de protecție a drepturilor omului să fie dublate, în spațiul juridic românesc, de o înțelegere mai bună a mecanismului și de o adecvată însușire a principiului subsidiarității, principiu pe care, nu întâmplător, **noul Protocol Adițional nr. 15** îl inserează în Preambulul Convenției.

Ceea ce și-au propus autorii este ordonarea materiei în jurul unor noțiuni fundamentale, în conturarea cărora jurisprudența evolutivă a Curții de la Strasbourg a jucat un rol esențial. Pentru acest motiv, avan-

sarea unei definiții este urmată, în cazul fiecărui termen, de o necesară referire la jurisprudența relevantă și actualizată a Curții. Acolo unde s-a considerat necesar, spre a completa tabloul unei instituții juridice, s-a făcut referire inclusiv la texte internaționale și practică din alte sisteme de protecție universale sau regionale – *sistemul ONU* ori *sistemul inter-american*.

Dat fiind formatul impus de editură pentru colecția de dicționare în care se înscrie și acesta, unul care solicită o sporită cursivitate, am evitat să încărcăm textul cu note bibliografice, sursele – atât cele generale, cât și cele specifice – fiind indicate după modelul altor dicționare juridice, la finalul fiecărei noțiuni. De asemenea, sursele on-line și lista completă a cauzelor la care s-a făcut referire apar la finalul lucrării.

Sub aspect metodologic, demersul de cercetare, mai cu seamă în domeniul disciplinelor umaniste, este îngreunat atunci când este realizat de un colectiv de autori. Cu toate acestea, credem că s-a reușit realizarea unui material viu, cuprinzător și care nu abandonează zone de necesară reflecție sub pretextul omogenității formale sau stilistice.

Pe lângă semnificația tehnico-juridică, *drepturile omului* își dobândesc sensul plener atunci când sunt înțelese semnificațiile lor politice și etico-filosofice. De aceea, acolo unde s-a considerat potrivit, s-au făcut referiri de ordin istoric la contextul apariției și la evoluția anumitor instituții, iar uneori s-au căutat temeiurile acestora, propunându-se explicații de tip filosofic.

Astfel, dicționarul este, credem noi, nu doar un **instrument practic util**, ci și o sursă de cultură juridică și, de ce nu, de cultură generală. În edițiile următoare, autorii își propun nu doar o aducere la zi a jurisprudenței CEDO, dar și o dezvoltare a componentei de așezare a conceptelor într-un context cultural mai larg.

Politețea academică ne cere să amintim contribuțiile anterioare, nu foarte numeroase, din literatura juridică românească. Astfel, lucrarea purtând semnătura doamnei Bianca Selejan-Guțan, cele ale domnilor Radu Chiriță, Dragoș Bogdan, Mihai Selegean, Ovidiu Predescu, Mihail Udroiș și, mai cu seamă, lucrările domnului Corneliu Bîrsan au constituit importante repere în efortul de structurare a materiei.

În sfârșit, mulțumim doamnei Catrinel Brumar, Agentul Guvernamental pentru Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pentru onoarea ce ne-a făcut-o prefațând prezentul volum.

Autorii